

Betænkning er forelagt det ærede Thing. Det vil sees, at Majoriteten i Udvalget her er ikke ringe. Det har modificeret, hvad der forhen var vedtaget i Landsstinget, medens derimod Minoriteten i det Væsentlige har holdt sig til Folkethingets Beslutning. Det vil sees, at Majoriteten er gaaet ind paa at have Lovens 3—19—7 saavel som de senere Love, i hvis Følge Fæsterne ikke skulde være berettigede til at tage Jnderster tilhuse, samt endvidere, at de i Loven og den senere dertil sluttede Lovgivning bestemte Straffe for Overtrædelse heraf ogsaa skulle være ophævede; fremdeles, at en saadan Forpligtelse til ikke at tage Indsiddere tilhuse heller ikke for Fremtiden skal kunne paalægges Fæsterne; og endelig, at, hvor det fremtræder som en Instruction i Fæstebrevene, at Fæsteren ikke maa indtage Indsiddere, hvor det er klart, at Bestemmelsen om, at Fæsterne ikke maae tage Indsiddere, er optagen alene fordi den stod i Loven, der skal den ikke være af nogen forbindende Kraft, og at Spørgsmaalet om, hvad Parternes Mening i saa Henseende har været, overlades til Domstolenes Afgjørelse. Dette er vel Noget, som maaffee fulgte af sig selv, men man har dog troet, at det var hensigtsmæssigt, at en saadan Bestemmelse blev optagen i Loven. Det forekommer mig, at begge Parter, baade de, der holdt meest paa Folkethingets Vedtagelse, og de, der holdt paa Landsstingets, maatte kunne forene sig om det saaledes stillede Ændringsforslag, hvis Vedtagelse vilde være særdeles glædelig, idet da Loven kom ud, hvorimod det i modsat Fald er rimeligt, at den slet ikke kan komme til nogen Endelighed.

Orsted: Det gjør mig ondt, at jeg ligesaa lidt kan være enig i den Indstilling, som er gjort af Majoriteten, som i den, Minoriteten har gjort; ja, jeg skulde være nær ved at ville foretrække Minoritetens for Majoritetens. Det er jo klart af Majoritetens Forslag, at de Rettigheder, som Loven har givet Eieren til at forhindre, at der indtages Jnderster uden hans Samtykke, blive aldeles ophævede, og at man endogsaa for Fremtiden ikke har Lov til at betinge sig nogen Rettighed til at bedømme, hvorvidt en Person maa indtages som Indfæster eller ikke. Man giver derhos

rigtignok Eieren en illusorisk Ret til at kunne holde sig til de ældre Contracter og Fæstebreve, hvorved Lovens Forpligtelser ere gjentagne. Jeg antager denne Ret for illusorisk, fordi det ikke let lader sig tænke, at der indeholdes andre særlige Bestemmelser end enten en Moderation af Lovstedet eller en ligefrem Gjentagelse af samme; og en Bestemmelse i Fæstebrevene, som siger, at Fæsterne i Overensstemmelse med Loven ikke maae indtage Jnderster uden Husbondens, Jorddrottens eller Eierens Samtykke, kan ikke staae ved Magt, uden at gaae ganske imod det, der er Hensigten med dette Forslag; skal der være andre særlige Bestemmelser deri, saa vil den contractmæssige Rettighed, der er erhvervet, være ligesaa lidt af Betydning som den lovbundne. Jeg troer kun, at man herved indvikler Parterne i Processer og gjør det umuligt for de Vedkommende at gjøre deres Rettigheder gjældende. Jeg troer derfor, at, hvis man skulde gaae i denne Retning, saa maatte man hellere aabent betage Eieren den omhandlede Rettighed, end at ville conservere hans contractmæssige Rettighed paa en saadan Maade og i en saadan Form, at han ikke kan benytte sig af samme. Jeg finder imidlertid ingen Grund til at frasæde de Meninger, som forhen med betydelig Majoritet have gjort sig gjældende i Landsstinget, og troer derfor, at Landsstinget bør holde sig til sin forhen antagne Mening. Hvad Leiecontracterne i Særdeleshed angaaer, da finder jeg det ogsaa at være overmaade vidtgaaende, at man i Leiecontracter paa Landet ikke er berettiget til at forhindre Personer i at indtage visse andre Folk, der staae i et vist Forhold til dem, som Indsiddere. Det er at sætte en Grændse for Contractsfriheden, som forekommer mig at være uden Exempel i den hidtil gjældende Lovgivning.

Det vil vist være et meget sjældent Tilfælde, at en Eier vil forhindre en Fæster eller Leier i at indtage saa nær paarørende Personer, som her omhandles. Men der kan dog være Tilfælde, hvor han kan have særdeles gyldige Grunde, hvorfor han ikke onsker disse Personer indtagne, og saa er han ikke berettiget til at betinge sig det, og deraf vil Følgen blive, at den Person ikke faaer Huset tilleie, som ellers